

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe o lună . 2 .

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2—3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Roata vremii.

(R). Cu dreptate a rânduit Dumnezeu ca plopul să nu crească până în cer... Iar împăratul s'a îngrijit și El să pună hotar pof-telor nesăbuite ale ungarilor...

Și astfel, de unde patruzeci de ani ei s'au resfătat în toate bunătățile puterii, iar cu noi, celelalte neamuri din țară, au făcut ce-au vrut, — acum iată, s'a întors roata vremii și-au mai ajuns și ei dinjos.

Adevărat, nici acum nu noi suntem d'a-supra. S'a întocmit însă lucrurile așa fel la Curtea împărătească din Viena, încât un-gurii închinători lui Kossuth, cărora le era strâmtă lumea, stau adânc mâhniți: s'au convins că deși au cârma țării, nu pot face tot ce vor, ci voința Curții e mai mare, iar popoarele din Austria, cealaltă jumătate a împărăției, le sunt dușmănoase, arătând, prin fapte, dușmănia asta ca niciodată până acum.

Toate acestea le-ar răbdă însă oarecum ungarii, dacă cel puțin s'ar putea bucura netulburati de sfânta putere, dacă la cârmă ar fi chemat partidul lui Kossuth, cel mai număros în țară. Dar nu se poate nici asta, Viena nu are încredere în hămesii aceștia, născuți în păcate și cari și cât au stat la cârma țării, ori câți sunt de mulți, s'au dovedit — mărunți, nevrednici. Insuși foaia lui Kossuth, în numărul de ieri scrie și recunoaște: »Este peste putință ca fră-

nele puterii să fie încredințate partidului neatârării (kossuthist)«. Bancă națională ungurească și armata pe mâna lor, cum doresc ungarii, va fi deci la — Sfântu-Așteaptă.

Prin urmare atâră și partidul acesta dela cineva mai mare, zadarnic ungarimea în-treagă vrea la putere pe Kossuth, că Ma-iestatea Sa nu-l vrea.

Maiestatea Sa și încă cineva, care în scara mărire stă îndată după împăratul: viitorul împărat, moștenitorul tronului, arhi-ducele Francisc Ferdinand...

Asta o spune tot o foaie ungurească, »Pesti Napló« de ieri, care nu mai înfrum-sețează lucrurile, ci le spune pe față: vii-torul împărat nu-i vrea pe kossuthiști! Iată de ce:

»Moștenitorul de tron dorește o armată unitară și aceeaș vamă. Să se atingă cineva de aceste două lucruri nu îngăduie. Credința Sa este că armata e bună și nimeni să nu se atingă de ea. Convingerea asta nu se poate dărîma«...

Incep dar lucrurile d'acapul: Tisza a fost înlăturat dela putere de cătră kossuthiști pentru că el nu putuse duce la îndeplinire comanda ungurească (în armata împără-tească); iată însă, nici kossuthiștii nu pot întrupa acest vis mare al lor! Nu-i îngă-duie împăratul și viitorul împărat... Iși pot lua dar nădejdea pe veacul acesta... Iar dacă nu și-o iau ci mai stăruie pentru în-

făptuirea ei, ajung iară în luptă cu Viena, care-i tot mai tare și se îndârjesc și po-poarele d'acolo, iar ungarii au ajuns cu atât mai slabi, cu cât cel mai mare partid al lor stă neputincios în fața Vienei și nici măcar măc nu zice, pe când nainte cu patru ani luptase îndârjit, răsculase toată țara, nu voia să dea M. Sale nici cătane, nici dare... Îndârjiții de odinioară stau cu atât mai descurajați, mai umiliți și mai îngrijați, cu cât știu: dela Viena atâră să peardă și partea de putere ce au ajuns să o aibă.

Roata merge înainte!

Deodată cu frământările mari, din cari nu se poate însă naște o stăpânire kossu-thistă, ungarii mai au o durere mare, o pacoste i-a ajuns chiar acum: Dr. Lueger a pornit o luptă strașnică împotriva lor. Și a pornit-o în mare, pe toate liniile, după un plan făcut de mult și împreună cu toți cei cărora li-s'a urit și scârbit de prea marea poftă de domnie a ungarilor.

Lupta pornită de primarul Vienei, cel mai bun prieten al românilor, are o însem-nătate cu atât mai osebită, cu cât o poartă nu singur și partidul său (de altfel cel mai mare partid din Austria), ci i-se alătură toate popoarele din împărăție. Pentru acest scop, dr. Carol Lueger nici n'a cruțat oste-neală. Iar lovitura cea mai simțitoare au primit-o ungarii chiar zilele aceste.

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Cântece populare.

Culese de Cristina Barbu și Livia Ferician
din Pecica-română.

Dorul badei când m-ajunge
Stau în loc și-ncep a plânge
Dorul badei când m-aleargă
Stau în loc, mă fac beteagă.

Vai de mine cât doresc
Cu badea să mă-ntâlnesc,
Trei zile să-i povestesc.
Trei zile îmi par un ceas,
După el cât dor am tras.

Toate florile îmi spun
De bădița, că-i om bun.
Numai floarea macului
Zice: lasă-l dracului
Că-i punerea capului.
— Pentru floarea macului
Nu-mi dau badea dracului.

Dragu-mi-i ceru-nstelat
Și bădița neînsurat.
Dragu-mi-i cerul ca ceață
Și bădița cu musteață.

Lasă, lasă, mă-i bădiță,

Că mi-ai fost fără credință.
Dar te-ajungă și pe tine
Dorul, bade, ca pe mine.
C-am fost ruge legănată
Fiica mamei desmierdată,
Vesală și rizătoare
Și rumenă ca o floare.
Dragul tău m-a 'ngălbenit,
Dorul tău m-a vestejit.

Dorul arde, vestejește
Inima care iubește,
Cu lumină și cu pară
Din zori albe până-n seară.

Pentru ochi ca murele
Incunjur pădurile
Pentru ochi ca mura neagră
Incunjur pădurea-ntreagă,
Și Aradul jumătate
Și din Pecica a treia parte.

Badea meu de fâlos mare
Nu poate merge pe cale.
Când e tină, lunecă
Când e praf, se-mpedecă.

Dela mândra-mi vine dor,
Ca negura pe sub nor.
Dela mândra-mi vine jele
Ca negura pe sub stele.

Poveștile lui Slavici.

Distinsul nostru literat Ioan Slavici, și-a înce-put activitatea pe terenul literar, publicând o po-veste în »Convorbiri literare«.

În amintirile ce a scris despre viața sa de pe atunci, petrecută în Viena în societatea lui Eminescu, tot în »Convorbiri literare«, Slavici amîn-tește cu multă duiosie de acele vremuri. Sunt aproape patru-zeci de ani de atunci. Poveștile multe, ce a scris însă print reviste și ziare, abea acum au apărut în volum. Institutul de editură »Minerva« a binemeritat îndeosebi dela noi, că le-a strâns într'un volum, căci împreună cu po-veștile lui Ispirescu și povestirile lui Creangă, poveștile lui Slavici, sunt și vor rămânea, pu-rurea podoabă a literaturii noastre populare.

Pentru noi poveștile acestea au îndeosebi in-tereseul, că sunt scrise din inspirație avută aici la noi acasă. Sunt, mai presus de toate, menite să îplinească o necesitate simțită. Apar atât de rar lucruri pentru popor, încât trebuie să salu-tăm și să considerăm drept un eveniment literar apariția poveștilor lui Slavici, cari, nu ne îndoim se vor celi cu drag până în cea din urmă co-libă românească și vor produce vraja pe care a avut-o asupra țaranilor noștri cetirea »Coroanei de oțel« de Gheorghe Coșbuc: cine a cetit-o n'o mai uită și îndeamnă și pe alții să cetească.

Asupra limbei plină de farmec și dulceață, în care sunt scrise poveștile lui Slavici, nu trebuie să insistăm, căci toți cetitorii noștri au avut pri-lejul să cetească chiar în coloanele »Tribunei« unele din aceste povești.

Ne simțim însă îndemnați să atragem luarea

De vre-o septemână strigă și țipă cu înverșunare că iată: Lueger nu se mărginește să lucreze împotriva ungarilor numai în Viena, *la Curte mai ales*, fiind omul de încredere al moștenitorului de tron, ci după-ace a umblat prin Dalmația, Bosnia și Herțegovina, are îndrăzneala să-și trimită oameni, pe cei 50 consilieri orășenești, și în Croația, pe pământ unguresc (?). să-i întărească și pe croați.

Ba la Agram se preparase primire mare măcar că stăpânirea din Budapesta făcutu-s'a punte și luntre să împedice asta, îndemnând pe Ban să nu aprobe a se cheltui cele 15.000 coroane votate de consiliul orășenesc pentru primirea lui Lueger...

Așa palmă nu li-s'a mai dat șovinistilor.

Ei o simt cu atât mai rău, cu cât pretutindeni, pe unde a fost: la Triest, Spalato și Seratevo, primarul Carol Lueger n-a făcut taină, ci a spus-o că da: călătorește pentru a cunoaște toate popoarele și a le strânge la luptă împotriva ungarilor nesăfioși, a le strânge în jurul Vienei, care nu urmărește altă țintă decât ceea ce vrea și Maiestatea Sa: *dreptate și bunăstare pentru toate popoarele deopotrivă* și nici unul să nu apese pe altul, că numai așa se poate ajunge fericirea obștească...

De când cu mergerea la Belgrad a cătorva deputați kossuthiști, nainte cu patru ani, și mai ales de când sârbii radicali, conduși de Iașa Tomici (cel care scrisese că nu o să mai fie măgar a merge cu ungarilor!) s'au făcut unelte ai kossuthiștilor, se știe: ungarilor credeau că acum ei au pus mâna pe popoarele slave de meazăzi, acolo d'aci încolo, toate după dorința ungarilor se vor face... Când colo Lueger a tras dungă peste socoteala asta ungurească și tocmai când ungarilor sunt mai strâmtorați, li-a ridicat în cap și pe slavii de sud, punând la cale o întovărășie chiar și cu croații împotriva politicii lui Kossuth.

aminte a comisarilor de examene și a comitetelor parohiale, ca acum, în ajunul examenelor să procure acest volum de povești și să le dea cel puțin tuturor elevilor, cari absolvă școala primară. A face aceasta trebuie să ne simțim cu atât mai ales îndemnați, cu cât nu e vorba de-a face numai o plăcere elevilor, ci prin tranșii să propagăm cultul cetirei cărților românești în sinul țărânilor. Iar carte, pe care s'o înțeleagă și tineri și bătrâni, carte în care să fie și lucruri vesele și lucruri minunate, cum sunt în acest volum, puține găsim. În casa, în care intră un volum cu aceste povești, a pătruns și-a rămas încuibat însăși spiritul românesc.

Iar de propaganda aceasta avem cu atât mai multă nevoie, cu cât începând cu pătura de cărturari și sfârșind cu țărâni delă sate, toți suntem bombardați cu cărți ungurești. Cărturarii delă sate și orașe, formal trebuie să se ascundă de agenții, cari vin să ne vindă cărți ungurești.

Și oricât am scrie noi în contra și am biciui răul obiceiului, ca să ne împănăm bibliotecile cu cărți ungurești, acestea pătrund tot mai mult în casele intelectualilor noștri, parte în urma școlii ungurești în care au învățat cei mai mulți, parte în urma ieftinătății și a modului de vânzare a acestor cărți. Cât despre țărâni, sunt și ei expuși acestei primejdii mari: școlile de stat maghiare cu droaia de învățători, inspectori și subinspectori, nimic nu urmăresc mai cu străduință decât să furișeze carte ungurească în casa românului. De-aceia în fiecare an se împart gratis printre români mii și mii de cărți ungurești.

Iată ceea ce trebuie să combatem din răspuneri. Prilej bun pentru aceasta au acum la examene toți învățătorii și preoții români împărțind din poveștile lui Slavici, sau cel puțin să îndemne pe părinți a cumpăra toți această minunată carte.

Și nu-s decât patru zile de când în Reichsrath (sfatul împărătesc) deputatul ceh Massaryk a desvâlit uneltirile și întreaga urzeală rușinoasă pusă la cale de guvernul unguresc prin procesul dela Agram pentru a ponegri și subjuga pe sârbii din Croația. Auzit-au și cu acest prilej ungarilor cuvinte aspre, pe cari nu o să le uite curând, căci au fost batjocoriți și osândiți în vederea și auzul lumii întregi... Și nicăiri nu se ridică nici o vorbă de apărare a ungarilor...

Cu un cuvânt: *s'a întors roata vremii!*

Reclamațiile pentru listele electorale se pot face încă până în ziua de 20 Mai. Toți alegătorii cari au fost omiși au datoria de a face reclamația necesară la primărie (sau în comune mai mici la oficiul notarului). Indemnăm pe toți românii să-și caute acest drept extraordinar de însemnat.

O ȘTIRE GRAVĂ. »Universul« și după el și celelalte ziare din București, publică din izvor autentic știrea gravă că între I. P. S. Sa Mitropolitul Mețianu și guvern se negociază pentru a se învoi să nu se facă, deocamdată, alegere de episcop la Caransebeș ci să se numească administrator diecezan o persoană străină de dieceză.

Două statui. Ziarele din România aduc știrea, că Academia Română a strâns, prin subscripțiuni, 80.000 lei pentru statuia ce se va ridica lui V. Alexandri.

Comitetul pentru ridicarea unei statui lui Cuza Vodă s'a întrunit alaltăieri în Iași și a decis unanim să însărcineze pe sculptorul italian Romanelli o statuie în bronz a primului domnitor al Principatelor-Unite.

Să nu fie oare nici un sculptor român în stare a face această statuie?

Școlile noastre.

De-o vreme încoaci, dela intrarea în vigoare a legii școlare așa zisă »apponyană« gândurile tuturor românilor mai de seamă dela noi sunt îndreptate asupra întrebării de un îndoielnic răspuns: *ce și cât* vom putea mântui din școala românească în sprinjalul dezvoltării noastre culturale românești?

Întrebarea, dar și îndoiala asupra răspunsului la această întrebare, sunt cu atât mai legitime, cu cât, privind în fața legii din chestiune, aflăm că nu este doar pe întreagă fața pământului o alta lege, cu mai multe intrări și cu mai puține ieșiri. Nu înzădă: că ea a răsărit din intențiunea, de a prinde ca într'un laț și a zăvori, în aceasta nenorocită patrie, orice altă cultură care poartă, în fondul său și în aspirațiile sale, altă pecete decât cea ungurească.

Ingrijorările noastre însă cresc mai ales atunci, când vedem, pe lângă cursele fixate în lege, silnicia cu care se aplică dispozițiile grele din lege și puținătatea sufletească a celor foarte mulți din învățătorii noștri.

Stăpânirea politică a apucat deja goana după învățătorii »nepatrioți« cari nu predau cu destul rezultat limba ungurească și se fac chiar și disciplinare prin organele administrative contra mai multor învățători pe această temă și din acest motiv. Da, și încă subțivânt, că școlarii și clasele superioare nu știu — *deja!* — să-și exprime gândurile în limba... ungurească!! Cu toate că bieții

martiri ai politicii șoviniște nu au avut planul de învățământ până de curând! Și cu toate că, pentru a se putea aștepta acest rezultat se cerea timp de cel puțin 3—4 ani de instrucțiune conform aceluia plan.

Dar așa se vede, în aceasta nenorocită țară, lucrurile merg după altă logică, decât cea firească și inerentă lucrurilor.

E, deci numai o urmare firească a acestei situații fără temelii morale, că școala românească, împinsă în apele — mai bine zis: în mreji — legii școlare a dlui Apponyi a ajuns la un rost foarte îndoielnic în *activitatea* ei și în *roadele* ei deopotrivă.

Însăși legea fixează școlii confesionale o țintă străină de interesele și idealul nostru cultural, iar organele statului, parte prin ingerența lor, parte prin slăbiciunea sufleteilor multor dascăli, vor și duce lucrurile — cum au început deja — într'acolo, ca școala numai *cu numele* să fie confesională, dar de fapt un duh străin să lucreze în ea, în paguba noastră.

Noi, cei dela acest ziar, încă dela început am prevăzut ravagiile ce va face în școala confesională. Iar notele publicate în zilele trecute dintr'un act discutat în sinodul eparhial, confirmă, în modul cel mai convingător, acele temeri cari, de altfel, sunt departe de a fi ajuns la stadiul ultim de dezvoltare.

Cu drept cuvânt, deci, ne putem întreba: Ce ne va folosi ajutorul pe care ni-l-ar da guvernul pe seama școlilor, dacă ici-colo l-ar încuviința chiar? Și: mai poate fi, oare, îndoială asupra lucrului, că prin o astfel de școală, care pe zi ce merge tot mai mult își pierde din criteriile și iese din tradițiile românești și confesionale și care până aci s-a clătinat din toate temelile sale morale și didactice, nouă nu ne facem nici un serviciu bun ci numai politicii de maghiarizare? Pentru că, prin o astfel de școală, *servim direct* acestei politici prin profanarea și violarea spiritului românesc al însăși instituției și al școlilor, — sau, în cazul cel mai puțin defavorabil, ne răstignim asupra pirațiilor culturale pe crucea poftelor aceluiași politice cutropitoare și-i servim indirect prin așintirea noastră pe loc în procesul cultural.

Pentru noi, în tot cazul numai paguba rezultă din această stare a lucrurilor: paguba înapoierii în cultură și paguba nouă, de a închina *puterile* de muncă și *banul* nostru unei instituții, în care nu putem pune nici cea mai mică nădejde de un bine trainic.

Iată, în cotro mergem! spre dezastru, al căruia preț nu este numai pierderea noastră culturală și pierderea frânelor peste școlile și dascăli, ci și rodul sudorii noastre, deoarece statul nu plătește plata învățătorilor noștri, ci o întregeste numai începând de acolo, unde înceată puterea osului și sudoarea feței noastre. Și ne putem face ușor socoteala, *când* va zice guvernul că e de ajuns osului și din sudoarea noastră!

În curat fiind cu partea exterioară a chestiunii, că din rău vom ajunge la și mai mare rău fiindcă suntem în periodul de tranziție, la începutul lucrurilor numai, — nu ne rămâne decât să ne concentrăm toată atențiunea asupra vieții interne a școlilor noastre și să ne întrebăm: Care este profitul ori pierderea în învățământ până acum,

și cari sunt prospectele viitorului? Aceasta e întrebarea cardinală a chestiunii.

Tocmai cel mai bun prilej de orientare ne stă acum în prag, în viața școalelor noastre. A sosit timpul de *examene*. E ziua, când se face bilanțul activității de un an al școlii și dascălului românesc. Satele d'arândul ar trebui să fie îndemnate a fi de față la aceste sărbători culturale, la examene. Dar nu numai pentru importanța acestui praznic cultural românesc, ci și pentru că poporul, care însuși susține școala și pe dascăl, să vadă și să i se spună, că stăm rău cu școala, și că o silă, grea ca de plumb, apasă asupra școlii și a dascălului de nu poate da înainte. Asta pentru luminarea credincioșilor.

Iar superioritățile bisericesti ar trebui, pe de altă parte, să ia toate măsurile, pentru a se orienta cât mai adânc asupra rezultatului românesc și confesional al școlii noastre populare din acest an.

În dieceza Aradului, am văzut, s'a făcut acest lucru cu privire la anul școlar trecut. Ne place să sperăm, că lucrul acesta se va continua. Ba și mai mult: că se va lucra și chiar trebuie să se lucreze la fel și în alte părți ale mitropoliei.

Vorba e, adevărat, nu numai de aceea ca noi cei ce formăm grosul bisericii și suntem azi angajați la susținerea școalelor să ne orientăm asupra *roadelor* școlii noi, ci mai vârtos pentru că întrebarea, de vom mai susține școalele ori nu, trebuie decisă la vremea sa, în congres, nu atât pe motive politice, ci pe motive *culturale*.

Ceea ce cerem, deci, din prilejul examenelor de acum, este o datorie nu numai către opinia publică românească și către masa contribuabililor la cult, ci și către însăși cauza noastră culturală.

Calitatea roadelor școlii are să determine răspunsul la întrebarea: de mai este ori ba rentabil, din punct de vedere cultural românesc și de economie națională pentru noi, să mai ținem la o instituție ciungărită, cum e școala noastră populară azi.

Puterile și banul, cari i-am economisit din eventuala silă a închiderii școalelor populare, ar putea fi întrebuințate cu bun folos pentru întărirea religioasă a satelor și pentru a face să nu adoarmă în ele credința în puterea bisericii și dragostea scrișului românesc.

Atâta ar fi ce am putea realiza ușor în caz de criză, și atâta ne-ar fi tocmai de ajuns pentru a ne susține continuitatea sufletească dintre trecutul, de care ne-am despărțit de silă și dintre viitorul mai bun pe care trebuie să-l sperăm.

Din România.

Vizită princiară. A. S. Regală Principele Ferdinand și A. S. R. Principele Schönheim de Carolath, oaspele principelui nostru moștenitor, au plecat spre a vizita pescăriile dela delta Dunării. Principii vor vizita și interesantele lucrări și pescării din lacul Razim.

O discuție între profesori. Profesorii de limbi clasice și moderne s'au întrunit aseară la orele 6 p. m. în localul cercului din strada episcopiei, spre a discuta terminologia gramaticală.

Indrumarea elevilor buni. Revizorii școlari au fost invitați de minister să atragă atenția învățătorilor, ca să povățuiască pe elevii buni cari termină școala primară să îmbrățișeze cariera de învățător. Revizorii vor trebui să îndrumeze pe absolvenții distinși ai cursului primar către școalele normale. Pentru a fi primiți în școlile normale, candidații trebuie să aibă etatea de 14—17 ani impliniți dacă sunt băieți; 13—17 ani dacă sunt fete.

Sedința Sf. Sinod. Luni dimineață s'a ținut în sala Senatului a doua sedință a Sf. Sinod, sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului primat. După ce a rezolvat câteva chestiuni de ordin administrativ, Sf. Sinod a alcătuit listele candidaților pentru posturile vacante de arhieriei. În sedința viitoare, care se va ține mâine dimineață, Sf. Sinod va alege din liste pe cei trei candidați la scaunele de arhieriei, recomandându-i în urmă d-lui ministru al cultelor și instrucțiunii publice.

Congresul studențesc și tinerețea română din Budapesta.

Congresul studențesc ce e în perspectivă promite a avea un mai bun sfârșit, decât cel care s'a anunțat vara trecută. Față de acesta din urmă s'au ridicat multe nedumeriri și multe temeri. Se zicea, că terenul pentru un așa congres nu se poate pregăti în 2—3 luni de zile și nu poate fi asigurat de factori și de împrejurări atât de vitrege. Un semn de întrebare era totul. Lipseau legăturile între studențimea unui ținut locuit de români și între alt ținut. Pregătire slabă, experiență săracă și puțină însuflețire aveam mai ales noi, cei de aici, neîncrederea cu care priveau mulți la astfel de acțiuni din cauza așa numitului »politicianism«,— și sunt semne atât de bune pentru a fi altcum în viitor, când generația cea nouă mănătată de alte idei pe cărarea altor idealuri, mai grele de ajuns și mai înălțătoare pentru că pretind jertfe, va lua locul generației învechite, stăpână acum — toate acestea ne făceau să ne îndoim în bunul rezultat al congresului. A fost un noroc, că s'a amânat. Azi, deși numai după un an, alte sunt așteptările noastre și nădejdiile noastre sunt mai bune. În decursul acestui an s'a putut ceti de atâteaori cum manifestațiile studențimei din România au luat o notă tot mai hotărâtă, cum chestiile mari întâmpină în ea o luminoasă înțelegere. »Uniunea studenților români«, care pregătește acum lucrurile în vederea congresului, s'a dovedit cea mai bine organizată și mai disciplinată societate, în serviciul ideilor naționale, mântuitoare.

Imprejurările ne cer azi un congres, pentru că aceleași împrejurări ne dau câte-va din condițiile răsufletului. Iar noi de aici, neorganizată și slabi cum ne simțim, fără ideal cum dovedim că suntem, așteptăm congresul. El va da îndemnul organizării, ne va întări convingerea și va pune înaintea sufletului nostru scâlpirea depărtată a idealului căutat...

La »Apelul« fraților din România nu putem rămânea nepăsători. Se dorește în el un schimb de păreri și se cere se ne formulăm observațiile cu privire la condițiile tinereții congresului. Nu

suntem siguri de ceea ce putem și nu avem îngăduirea pentru ceea ce ne-ar sta în putință. Despărțări ne despart, stavili ne opresc mersul și ochi de Argus ne urmăresc pretutindeni. E omenos, deci, să fim întrebați, să ni se ceară o părere și să ni-se asculte o plângere.

Tinerimea din Budapesta într'o convenire a hotărât unanim participarea la congres. Comitetul din București a fixat ținerea congresului pe 15/18 August.

Mișcarea care s'a pornit în sânul studențimei de aici pentru a participa la cursurile de vară din Vălenii-de-munte, într'un număr cât se poate de mare, ne-a hotărât a cere comitetului inițiator modificarea termenului de mai sus.

Cursurile de vară, pe cari ni-le-a promis d. Iorga, au o importanță precumpănitoare pentru noi. Ce ar fi mai ușor decât ca cei cari se duc la Vălenii-de-munte, cu aceiași cale să participe și la congres? Sunt însă și de aceia, cari n'au de gând și nu pot participa decât la congres. Pentru aceștia n'ar fi o înlesnire a se opri câțva timp la Văleni pentru ascultarea cursurilor?

La convenirea noastră s'a luat în desbatere chestiile cari au interes pentru noi și cari dorim să se aducă înaintea congresului. Din părerile cari s'au spus și din programul primit se desfac răsplat aceste puncte:

O revistă, care să fie a întregii studențimi românești, cuprinzând întreaga manifestare a vieții acesteia și orice informații ce o privesc, reproducând cursurile universitare de însemnătate pentru istoria și literatura românească și în special cursurile de economie națională ale domnului profesor universitar A. C. Cuza.

Să se desbată chestia țărânilor românești de pretutindeni.

Să se ia inițiativa prelegerilor populare la safe în vederea luminării țărânului și, deci, înlesnirea vieții lui prin lămurirea mijloacelor noi de trai.

Inițierea societăților de excursii, cari ne ar apropia prin cunoașterea locului și a împrejurărilor deosebite în cari ne ducem viața sub diferite oblăduiri. Ca o întregire a acestora ar fi societățile de sport și gimnastică.

Să se discute modalitățile pentru a înlesni participarea la cursurile dela Văleni acelor, cărora împrejurările nu le iartă să-și îndeplinească dorința aceasta.

Ca un cronicar credincios adevărului nu pot să retac partea, care dacă e tristă de multe ori, are și nuanțe hazlii, la aceste întruniri. Se poate trece astfel de ocazii fără ca reprezentanții tristeilor moravuri să nu se ilustreze? Făpturi, cari nu caută sufletului lor o sănătoasă orientare românească, nu se gândesc măcar să observe o modestie resemnată și cuvîncioasă. Dușmani ai bunei înțelegeri și ai liniștei, ei au o deosebită aplicație de »a pune în respect« cu vre-o virtute fizică. Iar când nu pot impune prin aceștia, sunt mângăiați că pot înscena o comedie cât de mică. De data asta numărul lor a fost de tot mic față de al celor doritori de bine. Ascultați:

Un tinăr propune între altele ca să se dea congresului o descriere amănunțită a vieții studențesti cu moravurile de-aici. Un altul, din tagma celor de mai sus, cu conștiința păcatului pe suflet, întrerupe »nu, aceste lucruri să rămână la noi, la ce să mai știe și alții ce facem

Iosef Müller & Comp., Mediaș-Medgyes. Birou tehnic și întreprindere de zidit pentru zidire de beton și beton de fier; depozit de lucrări de ciment.

Primește și pregătește tot felul de construcțiuni de beton de fier: așezarea de padimente fără închieturi, depozit stabil de țigle pentru acoperit din ciment, bariere pentru trepte, plăci de ciment, și pietrii-beton pentru fântâni.

noi. Un al doilea »tovarăş de idei» acestuia din urmă, mândru de păcatul recunoscut, prin care crede că se ridică deasupra celor cari nu-l au, replică: «De ce nu? Să se spună tot». «Tovarăş de idei» zic, căci acest termen îi aparţine cu tot sporul de vorbă şi toate graţiile originii lui socialiste. Acel »tot» nu poate însemna puţin, şi nici lucruri laudabile.

Nădăjduim, că congresul prin hotărârea de-a înfiinţa un organ, în care să se oglindeze viaţa studentască, prin măsurile de disciplinare, prin chemarea, ce o face cătră tinerime de a se angaja la o muncă luminătoare, va putea influenţa şi asupra relelor ce stăpânesc aici. P.

Tactica obrăzniciei.

Strâns cu uşa şi neavând ce să răspundă la acuzele ce am adus I. P. S. Sale mitropolitului I. Meşianu, »Telegraful» aleargă la ultimul refugiu ce i-a mai rămas: *tactica obrăzniciei*. Ziarul I. P. S. Sale se pune pur şi simplu să tăgăduiască tot ce am afirmat despre rolul archiereilor noştri în chestia neîntării archimandriţilor Mangra şi Musta. E, fireşte, lucrul cel mai simplu şi mai comod: tăgăduieşte tot ce afirmă potrivit. Afară de asta, pentru neîntărirea părintelui Musta ziarul din Sibiu călăreşte neconţinut pe afirmaţiunea ziarelor ungureşti (cari fireşte nu aveau interes să numească pe adevăratul vinovat), reproducă odată şi de noi, cumcă părintele Musta nu ar fi fost întărit pentru motivul că nu a împlinit ceia-ce i-a cerut guvernul unguresc (înlăturarea unui profesor) Tot noi însă am arătat mai târziu pe adevăraţii vinovaţi.

Ei bine, »Telegraful» *minte*. Nu putem presupune acelaş lucru despre I. P. S. Sa, care credem că va avea curajul faptelor sale, fie şi rele. Presupunem numai că redacţia »Telegrafului» a scris acele tăgăde obraznice, fără a întreba mai întâiu pe I. P. S. Sa, care de sigur i-ar fi confirmat adevărul celor spuse de noi. În felul acesta »Telegraful» a mai adăugat la obrăznicia procedurii său şi un act de nedisciplină faţă cu I. P. S. Sa, cauzându-i neplăcerea de-a i-se înoi acuza gravă ce i-am făcut-o.

Dacă »Telegraful» voieşte deci să se convingă de greşeala sa, va trebui să se adreseze din nou I. P. S. Sale şi să-l întrebe încă odată cum s'a întâmplat afacerea celor două cazuri de neîntărire. »Telegraful» va face bine să se intereseze *stăruitor şi în mod amănunţit* spre a nu se mai expune la ruşinea de a fi din nou desminţit.

»Telegraful» va trebui poate să inziste într-o dată, dar dacă va ajuta memoria I. P. S. Sale, amintindu-i şi o scrisoare pe care Inalt Prea Sfinţiu Sa a primit-o din parte românească pentru atitudinea Sa, în chestia neîntării, atunci nu ne îndoiim că negreşit Inalt Prea Sfinţia Sa îşi va aduce în definitiv totuşi aminte de faptele Sale şi va da »Telegrafului» informaţiile dorite. Cât pentru cazul neîntării părintelui Mangra, P. C. Sa trăieşte încă, slavă Domnului, şi trăiesc şi alte persoane cari ştiu de afacerea asta. Cum am spus »Telegraful» să inziste niţel pe lângă I. P. S. Sa şi în afacerea asta şi curiozitatea lui se va satisface.

În acelaş timp şi cu acelaş drum, »Telegraful» va putea întreba pe I. P. S. Sa dacă este adevărată ştirea că I. P. S. Sa plănu-

ieşte împreună cu guvernul unguresc aşezarea unui administrator în scaunul episcopesc din Caransebeş. Cerem în privinţa asta desluşiri grabnice şi exacte şi credem că »Telegraful» va inzista şi de data asta ca să i-se spuie adevărul *întreg* şi fără înconjur şi să nu mai fie prost şi păcălit de stăpânii săi. Ştirea asta e atât de gravă încât ne înfiorăm la ideea că lucrul acesta ar fi cu putinţă şi atunci credem că se vor lua şi alte măsuri decât — simple scrisori.

Răvaşe din Craiova.

Vizita profesorilor Bulgari.

Rostul. — Întâmpinarea. — Intre noi. — Despărţirea. — Însemnătatea vizitei.

Craiova, 4 Mai v. 1909.

Ca să ne întoarcă vizita pioasă, ce le-am făcut la Plevna, când ne-au îngăduit să vorbim tainic cu fraţii şi părinţii noştri, lăsându-ne să vărsăm liniştiţi lacrimi pe scumpul lor mormânt; sau să-şi manifeste una din frumoasele calităţi ale omului de sentiment, a cărei fiinţă era impusă de schimbările ultime ale principatului bulgar; ori îndemnaţi de anumite probleme ale viitorului, care fiindcă pluteşte în ceaţă îngrijeşte, prezentul nesigur; profesoarele şi profesorii secundari, din oraşul turcesc de altă dată, peste care, o clipă, a falfăit mândrul tricolor românesc, ne-au anunţat o vizită.

Zi întâi de Mai. Când zorile gonesc întunecul, vaporul »Dorobanţul» despică valurile bătrânului Danubiu, aducând pe dascălii bulgari, pentru a-i lăsa la Calafat. Aci, de unde în altă vreme sburau ghiulele liberatoare, s'au spus acum primele cuvinte de *recunoştinţă* şi prietenie. Apoi fugarul tren sburând prin câmpiile mănoase, nu le-a dat răgaz să vadă decât aparenţele unei bogăţii înşelătoare, iar, în cale, salutul respectuos al ţăranului român şi vijelioasa bucurie a anilor tineri ascund durerile acestui popor.

Încet soseşte trenul în gara Craiova, în jurul căreia până departe să revarsă mulţimea numărată. Sunetele de fanfare, strigătele voioase din ambele părţi, schimbul de imnuri naţionale, cuvântările însufleţite, dau aspectul unei întâmpinări cordiale.

Odată pragul românului păşit, asupra noului venit să revarsă cu dărnicie proverbială ospitalitatea românească şi voe bună. Incredinţaţi de sinceritatea prieteniei, s'au arătat fără conjur ceia ce sărăcia şi nevoile ne-au îngăduit să facem în pripă, apoi am întins masa lungă, ne-am ospătat frăţeşte şi am lăsat drum liber şi sentimentelor şi admiraţiei şi grijilor pentru viitor.

Şi în această veselie n'a lipsit nici jocurile, liniştita horă, nici chiar înbrăţişările.

În marginile posibile n'au fost înlăturate nici manifestările de cultură. Cântecul şi dansurile naţionale — în port naţional — ale soc. »Hora», conferinţele dd. C. S. Făgeţei şi Rosetti, exerciţiile de gimnastică ale soc. »Viitorul», au fost admirate, socotind după aplauzele ce le-au urmat.

Sa făcut chiar un simulacru de atac sub formă de soc. »Viitorul», — urmat de smulgerea drapelului semilunei şi înlocuirea cu tricolorul românesc, fapt ce-a dat prilej oaspeţilor noştri, să-şi arate un entuziasm ce te răpeşte spre alte lumi de visuri pline.

Şi fireşte, când petrecerea era pe sfârşite, cei cărora le părea mai mult rău, eram noi, căci doară pentru ce suntem strănepoţi... fie şi-ai plebei romane.

Iar când maşina s'a pus în mişcare, deşi fanfarele şi strigătele răsunau, notele erau false, fiindcă erau duioase.

Precum e în viaţa indivizilor, așa şi în a popoarelor, legăturile solide se bazează pe cunoaşterea reciprocă şi aceasta trebuie să fie rostul acestui schimb de vizite.

Dar nu-i numai atât!

Legăturile pot fi de prietenie, dar mai pot fi şi de apărare reciprocă. Şi la întrunirea ligei culturale »Dacia» s'a vorbit mult şi temeinic în această chestie.

Vom înţelege vr'odată rostul vremurilor!

Alex. Sever.

Situaţia politică.

De ieri până azi par a se fi stins şi cele din urmă nădejdi de o rezolvire grabnică a crizei. Cercurile politice vieneze manifestă aceeaşi ţinută rezervată faţă de orice fel de concesiuni pe seama ungarilor. Pe de altă parte grupul așa numiţilor autonomişti în frunte cu Justh, nici nu vreau se mai ştie de un compromis în chestia băncii. Intre aceste două extreme o înţelegere apropiată e exclusă.

Pe ziua de azi s'a anunţat un consiliu de miniştri, care însă nu se va mai ţine. Wekerle se va duce în curând la Viena ca să-l informeze pe M. Sa asupra crizei.

Politica prinţului de coroană.

Un ziar din capitală încearcă să dea într'un articol caracterizarea prinţului de coroană. Autorul se laudă că este bine informat. Iată ce se zice, între altele, despre viitorul împărat:

Despre prinţul de coroană nu s'ar putea afirma că este un aderent al trializmului. Principiul lui este, că în Austria să stăpânească nemţii, şi în Ungaria ungurii. Tocmai de-aceea este împotriva oricăror concesiuni în armată. El ştie, că slavii nu prea sunt prietenii monarhiei dualiste, dar tocmai de-aceea nu vrea să le facă ungarilor concesiuni militare, nu cumva să fie nevoit pe urmă a le face aceleaşi concesiuni şi slavilor. *Prinţul de coroană cere un spirit unitar în armată şi un singur teritoriu vamal*, pentru că e convins că Austro-Ungaria numai în felul acesta îşi poate menţine poziţia de putere mare. El nu permite nimărui să se atingă de aceste două chestii mari, dar încolo nu vrea să influenţeze prin nimic politica ungurească, mai ales în ceea ce priveşte afacerile interne...

Se poate un guvern kossuthist.

Deputatul Szatmári Mór, un intim de al lui Kossuth, publică azi în organul oficios al partidului independent un articol, din care reproducem următoarele:

Cea mai firească şi mai simplă soluţie ar fi între împrejurările actuale, să i-se dea puterea partidului nostru. *Dar asta nu se poate.* — Ce vrem noi, ungurii? Să ne întărim ţara, ca să fim un sprijin puternic pentru dinastie şi pentru monarhia întreagă. Viena însă ne rostogoleşte în cale tot felul de piedici, cu toate că noi nu atingem interesele Vienei. Politica vieneză încearcă să nimicească cu orice preţ pe unguri. Şi asta cauza, pentru care nu i-se va da nici odată puterea întreagă partidului kossuthist.

O declaraţie a M. Sale.

Ziarul autonomiştilor, »Magyarország», scrie, că cu prilejul audienţelor, M. Sa ar fi făcut următoarea declaraţie, în faţa unui politician kossuthist:

— D-ta îmi aduci argumente atât de puternice pe lângă banca autonomă încât va trebui să cumpănesc mult şi serios ceea ce am auzit acuma.

Numitul ziar deduce din această declaraţie, că M. Sa nici până acuma n'ar fi luat încă o poziţie hotărâtă împotriva băncii autonome.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 19 Mai n. 1909.

— *Din cauza sftei sărbători de Joi, Înălțarea Domnului, ziarul nostru va apare numai Vineri la orele obișnuite.*

— **Adunarea generală a Asociațiunii** nu se va ține în Dej, cum s'a anunțat, ci în *Caransebeș*. Hotărârea aceasta s'a adus în ședința din urmă a comitetului central. Cu ocazia adunării generale, — care va avea loc prin 19—21 Septembrie — d. Tăslăuanu, secretarul administrativ al Asociațiunii, va vorbi despre personalitatea lui Al. Mocioni. — Convocarea oficioasă și programul amănunțit al serbărilor se vor publica mai târziu.

— **Uneltiri și intrigi.** O bandă aliată spre a nimici pe toți câți îi stau în cale, debitează într'un ziar kossuthist din Arad o poveste întregă de infamii contra părintelui Roman Ciorogariu, probabil spre a sprijini denunțurile corturarilor din Caransebeș inspirate tot de călăii marelui meșter din Sibiu.

Ne-am adresat părintelui Ciorogariu în afacerea asta și dânsul ne-a răspuns, că nu vorbește când voiesc alții ci va vorbi atunci când va voi dânsul și că atunci va aduce la lumină toată afacerea din chestiune și va dovedi cu documente toată goana pusă la cale în contra dânsului urzită în casa profesorului Botiș.

Până atunci vom da noi unele lămuriri despre această afacere. Ea e foarte simplă. Avram Indreica ne acuză că l-am fi adus în temniță pentru unele articole apărute în »Tribuna« și că l-am fi lăsat în mizerie. Adevărul însă e că articolul »Culmea nerușinării«, era scris de I. Costa pe atunci »naționalist«, azi spionul guvernului și care insistase să se publice pe răspunderea sa. La proces însă Costa și-a tocmnit pe Indreica ca om de paie, iar în temniță l-a lăsat fără ajutorul făgăduit, încât ziarul nostru *din milă* l-a ajutat cu o sumă lunară pe Indreica. Posedăm toate dovezile despre această afacere. Este, firește, o infamie și ceea ce Indreica afirmă că părintele Ciorogariu ar fi deturnat un ajutor ce i-a venit din București, căci P. C. Sa nu a stat nici de vorbă cu oameni ca Indreica.

Sfătuim în orice caz pe urzitorii acestor intrigi să nu inziste cu ele, căci ar putea provoca unele destăinuiți neplăcute lor. Până atunci însă zicem și noi: vom vorbi când voim noi și nu alții.

— **Aniversarea morții lui I. Brătianu.** Luni s'a oficiat un recviem la Florica, moșia familiară a familiei Brătianu unde se odihnește Ioan Brătianu, cu prilejul aniversării morții lui în fața dnei Pia Brătianu și a membrilor familiei. Luni s'au împlinit 21 ani dela moartea marelui bărbat de stat.

— **Pentru nenorocirii din Calabria.** Prea Veneratul Ordinariat arhiepiscopesc din Blaj a trimis Papei din Roma suma de 6384 cor. 84 bani, colectați pentru nenorocirii din Calabria dela credincioșii români din archidieceză.

— **Mulțămită publică.** La petrecerea din *Chișineu* s'au adunat 240 cor. 60 fil. din care sumă scăzându-se speșele 208 coroane 60 fileri rezultă un venit curat de 32 cor. 27 fil. — Tuturor participanților și dăruitorilor li-se aduce profunde mulțămiri. In numele soc.: *Gregoriu Mladin*, înv. pens., *Ioan Caba*, învățător.

— **Necrolog.** Corpul profesoral dela gimnaziul gr.-cat. din Blaj aduce cu durere la cunoștință adormirea în Domnul a neuitatului coleg

Nicolae Popescu, profesor în pensiuie, proto-pop onorar, asesor consistorial etc. întâmplată în 17 Mai 1909 la orele 10 seara, în anul al 66-lea al vieții sale, după un morb îndelungat, împărțit fiind cu sfintele Taine ale muribunzilor. Rămășițele pământești ale d-functului s'au așezat spre odihnă veșnică în cimiterul comun din loc, Miercuri în 19 a l. c. la orele 4 și jumătate d. a. In veci amintirea lui!

— **Primul foc de tun din războiul Nea târnării Românești.** Un comitet al ofițerilor din București a lansat următorul manifest: »Armarea tuturor unităților artileriei cu noul tun cu tragere repede, sporirea și reorganizarea artileriei de câmp, au dat ocaziune ofițerilor de artilerie din Capitală să formeze un comitet compus din: d. general adjutant Coandă, inspectorul general al artileriei, d. general adjutant Georgescu și alți ofițeri superiori sub președenția d. general adjutant Variade, care a hotărât să solicite pe toți camarazii acestei arme, activi și rezervă, să ia parte la un banchet »cărui dată s'a hotărât a fi ziua de 15 Mai, zi memorabilă pentru artileria noastră în reamintirea primului tun tras în războiul »Independenței«.

— **Semnele vremii.** Miksa Imre, deputat, printr'o adresă trimisă lui Kossuth, declară că iese din partid, fiind el contra băncii naționale... Se scufundă corabia?!

— **Vizita membrilor Academiei Române la Constanța.** Duminecă la orele 7.45 au sosit în Constanța cu tren expres, membrii Academiei române. Trenul s'a oprit direct în port. La cheu era acostat vaporul »Regele Carol« care era destinat să găzduiască pe oaspeți. Portul era frumos pavoazat cu steaguri tricolore și lămpi electrice.

Membrii Academiei române au fost întâmpinați de d-nii Scarlat Vârnav, prefectul județului, director al serviciului maritim Popovăț și inspector Măhălescu. Seara portul a fost splendid iluminat și în special silosurile prezintau un aspect feeric, fiind decorate cu sute de lămpi electrice pe toată fațada. Luni oaspeții au vizitat portul, silosurile, basinul de petrol și-au făcut cu 2 remorhere o preumblare în largul mării.

La orele 12 s'au înapoiat pe vasul »Regele Carol« unde d. Saligny a oferit un banchet. Primul toast a fost ridicat de d. Saligny care a băut pentru M. Sa regele Carol. A mai vorbit d. Tocilescu, bând în sănătatea d lui Sturdza, secretarul perpetuu al Academiei, arătând meritele și munca depusă de marele bărbat de stat pentru binele țării, închinând apoi și în sănătatea d-lui Haret. D Kintescu a toastat pentru d. Poni; d. Marinescu a vorbit de români de peste munți, și a băut în sănătatea lor; d. Onciu a vorbit de importanța portului Constanța aducând elogiul d-lui Saligny și bând în sănătatea d-sale; d. Xenopol a vorbit de importanța istorică a orașului Constanța și despre activitatea poporului român. A mai vorbit d. Sbiera, etc.

După aceea d. Saligny a încheiat seria toasturilor bând în sănătatea comesenilor și mai ales a inginerilor care l'au secondat în lucrările grandioase pe care le-a făcut.

In tot timpul banchetului a domnit cea mai mare animație, iar muzica regimentului 34 Constanța a cântat diferite arii. La ora trei, oaspeții s'au urcat într'un tren special plecând spre București mulțumiți de primirea ce li se făcuse și satisfăcuți de colosalul avânt luat de orașul Constanța.

— **Giurgiu — Giurgevo.** Mai dăunăzi ne miram că un ziar destul de românesc din București face din Careii-mari — Nagy Károly. Mărturisim că nu mai avem nici-o mirare, căci citim în »L'Indépendance Roumaine«, un ziar altcum serios, că membrii Academiei Române au fost în excursiune la Giurgevo. Dacă acesta era numele românesc și Giurgiu numele bulgăresc al acestui oraș, românesc pe cât știm, confracții dela Independența ar scrie — Giurgiu, precum ar scrie de sigur la și dacă capitala Moldovei

s'ar chema românește la ss y. Iu sfârșit ar scrie oricum numai românește nu!

— **In jurul procesului părintelui Budugan din Brusturi** presa din Pesta a făcut și face sgomot mare, dând telegrame până și în străinătate: desigur pentru a compromite preoțimea noastră.

Astfel agenția din Budapesta a dat ziarelor din România telegramă că părintele Budugan a fost osândit la 15.000 coroane amendă pentru uzură, pe când adevărul este că i s'a dat numai 1500 coroane amendă, iar apărătorul dr. Iustin Marșeu și contra acestei osânde a făcut recurs la Tablă.

— **»Ațițări« românești în Cenad.** Ziarele ungurești anunță că învățătorul Micloșanu a organizat o nedeie (festivitate populară) dar suprefectura i-a pus condiția ca jumătate din programul petrecerii să fie unguresc (modestă și legală condiție, nu-i vorba.) Cu toate astea suprefectul ar fi aflat că se pregătesc noi ațițări (ne închipuim ce înțelege prin »ațițare«) contra unguirilor și a însărcinat pe primarul Pinteș ca să oprească nedeia. Ziarele spun însă că primarul însoțit de un jandarm ar fi fost atacați și bătuți de mulțime încât ei au trebuit să se retragă spre a nu provoca o vărsare de sânge (?) Revizorul școlar Láng István a cerut acum ministrului instrucției destituirea învățătorului Micloșan. Deasemenea au fost denunțate doamnele *Veturia Nestor* și *Aurelia Micloși* pentru »ațițare« antiungurească.

Cu toată lumina tendențioasă a ziarelor ungurești întâmplarea întregă ne pare o ilustrație a fabulei cu lupul și cu oaia turburătoare de apă.

— **Sinuciderea generalului Nicu Grădișteanu.** Luni la orele 6 și 5 minute seara, s'a sinucis la locuința sa din București aleia Anastasescu Nr. 3, generalul în rezervă Nicu Grădișteanu, fostul președinte al Ligei culturale. Generalul s'a sinucis cu un foc de revolver calibru 9, ce și l-a tras la inimă, pe când se afla în odaia sa de culcare. Moartea i-a fost instantanee. Sinucisul suferea de mai multă vreme de cancer. Dânsul fusese timp îndelungat internat în sanatoriul Olkowsky, unde era îngrijit de d-nii D-ri Leonte și Severeanu. Din sanatoriu a ieșit acum câteva luni, boala însă i-se agravase. Generalul s'a hotărât să se sinucidă numai din cauza boalei de care suferea. El era în etate de 65 ani și tatăl a trei fete din cari una măritată cu d. Alexandrescu moșier, și al unui băiat, d. Scarlat Grădișteanu, avocat.

General I Grădișteanu s'a născut în anul 1837. Dânsul a luat parte la războiul pentru Independență cu gradul de lt.-colonel de roșiori și distingându-se a fost decorat cu »Virtutea Militară«.

— **Evreii In serviciul militar.** In camera germană din Berlin în ședința dela 21 Martie a. c. ministrul războiului *von Einem* a răspuns la întrebarea pusă de un deputat liberal despre *neprimirea jidovilor de ofițeri în rezervă*. Ministrul de război a declarat că nu există nici o lege, care să impuie respingerea pentru motive confessionale, nici ministerul de război nu a făcut nici o dispoziție, ca ovreii să fie respinși de către corpul ofițerilor în rezervă. Dacă un jidov e destoinic, atunci el poate fi ofițer în rezervă. Ministrul a mărturisit însă, că după părerea sa **jidovii nu sunt apți pentru serviciul militar.**

S'A DESCHIS!

Locul cel mai frumos, plăcut și elegant de recreare în Arad

Chioscul transform. din nou din parcul Baross a lui MIHALYI GYULA.

Serviciu conștiințios! — Prețuri ieftine! — — Muzica militară azi J o i dela 5 ore d. a.

— **Aviz preoților!** Primim următoarele rânduri, redându-le întocmai: Pocăința ca confesiune e recunoscută de Inaltul ministeriu în anul 1905 5 Noiembrie, dar sunt destui precum: au făcut din *Dumbravița*, protopopiatul Radnei, niște rătăciți, că s'au pocăit ca să nu plătească cult, să nu susțină preot, — să fie nemeș — dacă de acestea au fugit — dumnealor pocăiți cu numele, dar credința și vestirea evangheliei e de ei de parte, ca cerul de pământ — atunci trebuie să fie supuși ordinelor ministeriale, ei nici pe acestea nu voiesc să le cunoască, mă mir de domnișii fibiraie cum nu se interesează de așa fel de oameni, sau voiesc ca Ungaria să aibă oameni nepăsători și necunoscuți?

Interesați-vă preoților de așa nepăsători, și când mai vin în comune D-voastră agitatori și nu sunt la *recunoștința* »per șup« cu ei — închideți-le adunările — trebuie să aibă în scris dela Budapesta cei *recunoscuți*.

Mă mir de preoții de cătră Lugoj cum nu se interesează, un mare rătăcit dela Lalașint, István Ignea — cari nu-i trebuie popă, nu-i trebuie minister, nu-i trebuie legi — ci cu agitari false umblă bulguind (nebuind) poporul, și făcându-l să nu se supună dulcei noastre țări, că deși are document, l-a câștigat cu *hamişag* (șarlatanie) de frica jandarilor *dar el e lup răpitor*.

Mă mir de d-nii protopopi că nu-și caută de preoți să reporteze așa ceva.

E adevărat ca dacă în cutare comună se începe pocăința cu supunere și cu obligament »recunoscut« e bine, dar ceilalți sunt falși și nu-i primiți.

Un murășan.

— **Procesele urbariale** ale unor comune din Bănat contra foștilor domni de pământ și contra erariului referitoare la dreptul de folosință și lemnărit al foștilor urbarialiști, rezolvindu-se în favorul acestora, în urma recursului dat din partea procurorilor erariali, ajungând și la Curie, trei din aceste procese s'au referat în 13 l. c. în senatul urbarial (referent: Todorffy) al Curiei.

Sforțările potrivnicilor deși nu au putut schimba punctul de vedere al senatului manifestat în mai multe cauze precedente, — în favorul poporului, — li-a succes însă (cu referire la interesele primejdite ale erariului și ale proprietarilor mari) să provoace o divergență de păreri între judecători, în urma căreia pertractarea s'a suspendat și s'a hotărât transpunerea cauzelor la plenul Curiei pentru aducerea unei hotărâri principiare, care va servi de cinosură în toate procesele de asemenea natură.

D. Dr. Emil Babeș, avocat în Budapesta (Gróf Károlyi u. 14.), recercat fiind din mai multe părți pentru a interveni la Curie, roagă toate comuncle interesate și mai ales pe toți colegii, cari au asemenea procese, ca în scopul unui procedeu unitar și energic (prin care s'ar putea preveni primejdia) să se pună în contact cu d-sa, cu atât mai ales cu cât erariul face tot posibilul pentru a zădărnici măsurile de prevenire luate de respectivele comune în interesul lor.

— **Învățătorul din Broșteni.** Din Broșteni în părțile Oraviții, primim o jalnică scrisoare de plângere a unui plugar de omenie despre neajunsurile ce le face broștenilor învățătorul lor renegat. Iată scrisoarea:

Renegatul învățător A. Popoviciu, după alegerea de deputat din cercul Oravița nu mai are nici o rușine față de consăteni, dincontră și mai tare s'a infuriat asupra lor, și mai cu seamă asupra tinerimei. După cum să știe alegerea de deputat din cercul Oravița, a fost în ziua de 2 Martie, sunt deci aproape 2 luni și jumătate trecute, iar acestui onorabil renegat încă nu i-a ieșit duhul alegerii din cap. Fiind în 11 Mai notarul comunal, dus din serviciu în cauze comunale, și venind jandarmii, din Ciclova, ca de obicei pentru a-și face serviciul, a venit domnul A. Popoviciu la Casa comunală și a citat, prin jandarmi pe Nicolae Popa, Achim Bercianu, Ioan Bura și Ioan Balia pentru simplul motiv că ar fi strigat după dumniului, miși, miși, (așa obișnuiesc a striga broștenenții după porci). Afară de aceștia au mai fost citați mai trei persoane cari însă nu au voit să se prezinte.

Nu știu este adevărat ori nu, cele susținute de dumniului, în privința acia că ar fi strigat după d-nialui vorbele de mai sus amintite, asta însă știu că-i adevărat, că șezind eu într-o zi cu Achim Bercian pe

bancă în stradă, iată că vine d. învățător A. Popoviciu, și spune d-lui A. Bercian: «Achime dacă mai strigi după mine miși, miși, nu striga din dos, ci zi-mi simplu în față, nu te jena».

Prezentându-se susnumiții în fața jandarmilor i-au întrebat în fața învățătorului și primarului comunal, că de ce strigă după d-nialui, numai așteptind nici un răspuns dîndule cite două palme, și trimitîndu-i acasă, interzicîndu-le ca să nu mai strige după d-nialui căci în caz contrar fac din nou cunoștință cu ei.

(Rușinea lor, nu a învățătorului, căci de ce s'au lăsat pămuiți? N. R.)

Dacă-i d-nialui un om cult la ce nu-i predă județului și nu jandarmilor.

Și cu ce drept citează d-nialui persoanele de mai sus numite, ori d-nialui își face judecata singur ori d-nialui e judecător? Ar fi ceva mai comod, și tot odată mai bine dela d-nialui să-și împlinească regulat, misiunea sa de învățător ceeace însă slab și-o împlinește. Ține pe săptămînă cite 3—4 zile prelegere căci 1—2 zile îi trebuie pentru turneul Cacova și Oravița.

Iar neconvenindu-i ceva bate școlarii și școlărițele în modul cel mai barbar. Așa că din cauza aceasta unii părinți au oprit copiii acasă.

Așa spre pildă arăt numai numele părinților a două școlărițe cari au rămas din școală în lunile Martie și Aprilie. Cel dintîi Nicolae Popa, a fost citat acum de jandarmi pentru d. învățător, al 2-lea Achim Albu. Oameni cunoscuți în toată comuna. Cele publicate aici nu-s decit purul adevăr și nu sunt publicate numai pentru cazurile de mai sus amintite. În ultimii ani au fost cazuri în cari părinții copiilor l-au fost dat și în judecată, de cari însă nu mai voiesc să amintesc. Cu aceasta închei eu de data aceasta, căci altcum ar trebui să se umple o lature întregă din ziar, cu faptele acestui renegat.

Un abonat.

— **Un punct care a costat un jumătate de milion.** Neglijența unui telegrafist francez a răscumpărat-o un american bogat cu o jumătate de milion. Soția americanului era în Paris și privea galantarul unei prăvălii de juvele. Dintre juvelele cari îi încântau ochii era și o diademă în preț de 85.000 franci. A telegrafiat bărbatului în New York descriind până în cele mai mici amănunte diadema, și-l întrebă dacă o poate cumpăra. Bărbatul i-a răspuns: »No. Price too high.« (Nu. Prețul e prea mare). Dar în telegrama ajunsă în mână madamei era scris: »No price too high.« (Nici un preț (nu-i) prea mare). Mirată de bunătatea bărbatului a cumpărat în loc de diadema cu 85.000 franci o alta asemănătoare cu aceasta în preț de 500.000 franci. Ce îi poate face un punct, când voiește și femeia...

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funebrel: Subscrișii cu inimă înfrîntă de durere, facem cunoscut tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților, cumcă scumpul și neuitatul nostru soț și tată *Augustin Gruia* sen., după un morbruptin, provăzut fiind cu sfintele sacramente ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminecă în 16 Mai n. la 10 ore seara în al 72-lea an al etății și 46-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămăștele scumpului defunct s'au așezat întru speranța învierii Marți în 18 Mai n. în cimiterul comun. — Blaj, 17 Mai 1909. Fie-i țărina ușoară. văd. Elena Gruia ca soție, Iuliana și Augustin, ca fiu.

Ultime informațiuni.

Arhiducele Francisc Ferdinand la Sinaia

»Voința Națională« sosită azi scrie: *Arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului Austro-Ungariei, va sosi la Sinaia în ziua de 7/20 Iunie, spre a face o vizită M. Sale regelui Carol.*

Moștenitorul Austro-Ungariei, care va veni prin Predeal, va fi însoțit de număroasă și strălucită suită.

Arhiducele Francisc-Ferdinand va fi găzduit la Castelul Peleş. În acest scop se fac mai multe pregătiri la reședința de vară a suveranilor noștri.

Economie.

Tîrgul de bucate din Aradul nou.

18 Mai 1909.

Timpul acesta de pînă acum nu e de loc priincios sămănăturilor.

Negoțul de bucate din cauza șanselor slabe ale recoltei este foarte constant.

S'au vândut azi:

grâu 200 mm.	14—14.50
cucuruz 400 mm.	7—7.10
secară	9.70—
ovăs	8.10—
orz	8—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 Mai 1909.

Grâu pe Mai 1909	29.62—29.64
Grâu pe Oct.	25.38—25.40
Secară pe Oct.	19.66—19.68
Cucuruz pe Mai	15.48—15.50
Cucuruz pe Iul.	15.78—15.80
Ovăs pe Oct.	15.08—15.10
Rapiță pe Aug.	30.80—31.—

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — —	29 K. 70—31 K. 15 fi.
Din comitatul Albei —	29 » 40 30 » 85 »
De Pesta — — — —	29 » 50—30 » 90 »
Bănățenesc — — — —	29 » 70—31 » 10 »
De Bacica — — — —	29 » 70—31 » 10 »
Secară de calitate I	20 » 15—20 » 35 »
Secară de calitate mijloc.	20 » 05—20 » 15 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 » 80—18 » — »
» » calitate a II.	17 » 40—17 » 70 »
Ovăs » » I.	18 » ——18 » 30 »
» » » II.	17 » 50—17 » 90 »
Cucuruz — — — —	15 » 60—15 » 70 »
Tărâțe — — — —	11 » 30—12 » 40 »

BIBLIOGRAFII.

Au apărut următoarele:

— »Verde și iar verde«. O frumoasă colecțiune de cântece populare adunate de C. Ș. Făgețel. Prețul 30 bani.

— *Dreptul de alegător comunal*, organizațiune reprezentanței comunale, alegerea membrilor artistiei comunale, de Dr. Romul Boilă advocat. Prețul 80 fil.

— *Raportul general* al comitetului cătră adunarea generală din 28 Martie n. 1909 al »Răniunei soldaților români din Cluj.

Revista »Convorbiri Literare« No. 4 (Aprilie) cu următorul sumar: Carmen Sylva: »Potirul vieții« (versuri). Al. Tzigara Samurcaș: »Carol I. și monumentele străbune«. D. Onciul: »Idea dinastică în dezvoltarea statului român«. S. Mehedinți: »Perspective asupra Danării și asupra țărmlului vecin al M. Negre până la Carol I.« »Activitatea militară a Regelui Carol I.« Ioan A. Basarabescu: »S'răinul« (novelă). P. P. Negulescu: »Din filosofia renașterii« (școala de Padua, Averoisimul și peripateismul liberal). D. Nanu: »Rugă« (versuri). Ioan Urban Jarmil: »Drumul, pe care am mers«. Marțian: »Napoca Poroliso«. Dr. N. Leon: »Organele rudimentare și d. prof. Păulescu«. S. Mehedinți: »Răspuns unui decadent.« »Cronica literară și științifică: 1) fapte 2) recenzii 3) reviste«. Al. Tzigara Samurcaș: Cronica artistică: »O nouă preliclitate a monumentelor noastre. S. C.: Cronica școlară: »O propunere cătră profesorii de desen«. Chr. D. St. Cronica economică: »Indrumarea comerțului nostru spre Orient.

Poșta administrației.

Sinarius Cosma. Foiana. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Crăciun Pora. Nadășul săsesc. Am primit 4 cor. abonament pe anul întreg 1909.

Petru Popa, Șeitin. Atât d ta cât și Gheorghe Crișan ați plătit abonamentul pe întreg anul. Provocarea s'a trimis fiecărui abonament, dar să înțelege le sună numai acelora cari au restanță.

Poșta Redacției.

Petrache — Oravița. De alt Petrache en vorba.

C. B. și L. F. Mulțumim. Cântecele sunt foarte frumoase. Celelalte se vor publica în alt număr. Mai trimiteți-ne.

Al. C. în *Mehadia*. Când le va veni rândul.

I. A. C. A. Ș. De altădată.

Dlor G. Fl. P. (Brașov) și D. I. Mulțumim. Să le vie rândul.

Redactor responsabil Constantin Savu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Anunț.

Aduc la cunoștința on. public românesc că am de vândut dela 50 litre în sus vin foarte bun din următoarele soiuri:

Vin bun de Mustafel, amestecat cu alte soiuri . . . Hl. cu 32 cor.
 Vin de Rizling, Rouze și Scaderca învăluit . . . » » 36 »
 Vin de Rizling și Rouze . . . » » 40 »

Vinul e din dea'ul Șiriei, care e cel mai bun din podgorie. Cumpărătorii sunt rugați, să scrie curat atât numele cât și locuința și poșta ultimă.

Petru Benea,
 proprietar de vii, Világos.

Anunț.

Un tânăr român, absolvent al cursului administrativ (notar diplomat) își caută post de contabil sau altfel de oficiant la vre-un institut românesc. Adresa **I. M.** notar diplomat, **Hidișel-nan p. u. Bihar-Dobrest.**

100 bucăți de corecte

(propuse de examen) pe hârtie calitatea cea mai bună 90 fil., 1000 buc. 8 cor. 40 fil. Porto poștal la 100 buc. 30 fil., peste 100 buc. până la 600 buc. 72 fileri. Toc »Haladás« pentru corecte, cu care singur își poate lega fiecare corectele, cu porto cu tot 1 cor. 40 fil. — se capătă la librăria **Ingusz I. și fiul, Arad.** Nr. telef. 517.

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară

200.000 bucăți de ultoi de viie, 200.000 bucăți riparia, 100.000 bucăți pomi frumoși cu coroană, 200.000 bucăți trandafiri nobili, 100.000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot capătă cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco, — firma

Váradvelencei műkertészeti és rozsatelep Nagyváradon.

Iară trebuie să strig!

Că fiecare femeie e bucuroasă de renumele bun al bucătăriei sale, și ca acest renume să nu fie știrbit, își alege aromatale (dresurile).

Cel mai bun aromat e ardeul pat. a lui **KÁLMÁN**

„Bibor paprika“

care nefiind tare, dă mâncării culoare excelentă și aromă minunată. Chiar și suferinșilor de stomac le este nesticăcioasă. Se poate capătă numai în pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 chilogr. 6— cor. 1 cutie de ¼ chilogr. 1-80 cor.
 1 „ „ ½ „ 3-30 „ 1 „ „ ⅛ „ 1— „

— Se poate capătă dela oricare băcănle și prăvălle de coloniale. —
 Poftiți și cereați! Nenumăraose epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24.

Fântâni. Pompe. Traverse.

Impletituri de sîrmă pentru garduri și sîrmă pentru acoperiș, sape, lopiți, coase și seceri. Puști și revolvere, alice și patroane.

Unghiuri de fier, tăietoare și mașini de sfărmat cucuruz. Măși și cumpene.

JOH. TEDESCHI SÖHNE, Temesvár
 Vorstadt Fabrik, Hauptgasse 17.
 Telefon Nr. 71.

Librăria și Tipografia Diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34

pe lângă asortiment bogat în cărți literare și școlare are mare depozit în ornate, recvizite bisericesti și anume:

- ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ortodoxe române, dela 50—1000 Cor.
- POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela 30 până la 200 Coroane.
- CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4 până la 100 Cor.
- CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 15—100 Cor.
- CANDELE de argint dela 15 până la 100 Coroane.
- DISC cu stea de bronz și aur, dela 8 până la 50 Cor.
- LITIER de tinichea și argint dela 15 până la 100 Cor.

- CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, 30 Coroane.
- ICOANE pictate pe pânză în diferite culori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.
- PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 8 - 50 Cor.
- EVANGHELIA cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 20—40 Cor., în leg. mai fină 50—150 Cor.
- APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Moltivelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate, precum și cu catalogul complet al librăriei.

Cu stimă

Librăria Diecezană.

Se află de vânzare

O casă domnească

nouă, scutită de dare, foarte comodă, cu pomărie mare, cu viie roditoare și cu grădină de flori. Informațiuni mai detaliate de la proprietarul, Arad, str. Demeter Nr. 92.

! In atențiunea !
cismarilor români !

NICOLAE GRECU

pielar în Porcești u. p. Verestorony II

pregătește tot felul de

piele cordovan din patrie
(hazai cordovánbör)

precum și piele de oaie argăsită în scumpie.

Comandele se efectuează prompt. — — — Prețuri moderate.

La apotecarul

CORNEL N. DEMETER în Orăștie (Szászváros) se găsesc următoarele:**Preparate medicale**

leacuri de casă, neapărat trebuitoare în fiecare familie:

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medici și sunt recunoscute de cele mai bune!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cei mai mare folos în contra peronosporii, la stropirea viilor. Nedeseamănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peatra vânăta. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitr vine la 50 fil., pe când cu peatra vânăta 1 cor. 60 fil., fiind peatra vânăta astăzi foarte scumpă. Ca fiștecăre proprietar de vie să poată câpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comanda de pachete trimite francat.

Prin întrebuintarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vânăte, nu se ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta verzește peste măsură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucii viței, ceea ce înseamnă pierdere din putere. — Pravul de stropit al meu, face viața mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

„Peronospin“-ul e deja de 8 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 50 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă rabat corespunzător.

Dolicin contra tusei, răgușelei, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catharului, astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci. La copii și copile contra tusei măgărești are efect admirabil. „Dolicin“-ul are efect bun asupra apetitului și întărește corpul, iar flegma o dizolvă și astfel mai ușor să și rupe. Ferbintelile și asudatul de noapte înceată; mărește greutatea corpului și deci contribuie mult la însănătoșire. Prețul 1.20 și 2 cor.

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismul lui, răcelilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum la lipsa de apetit, greață, misturea rea, catarul și aprinderea de stomach și vomarea, sgârciurile cele mai grele: leac sigur! Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1 cor. 20 fileri și 2 cor.

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburii precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului, numai decât să comande „Laxbonbons“, zaharele purgative plăcute și dulci la luat, Prețul 1 coroană.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis morburile tinerețelor, precum la răgușală sifilitică durere de oase, excese și bube-sgrăbunțe pe față, nas sau pe orice parte a corpului — ba chiar și la ranele sifilisice, 1 sticlă 2 cor.

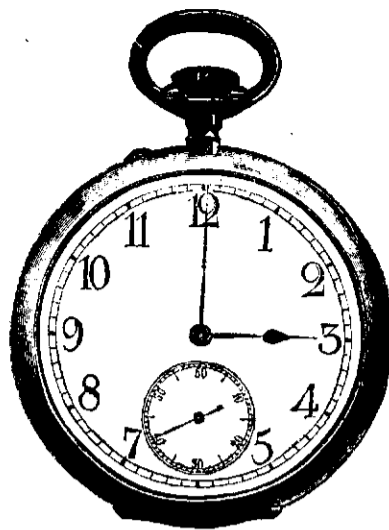
Esență contra bătăturilor (ochi de găină) 80 fil. Prav contra opăritului la copii, 60 fil. Prav contra asudatului la mâni și picioare, 60 fileri. Unsoare contra rielor cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fil. Picuri pentru ochi, are efect sigur în privința conservării și vederii ochilor. Aceasta întărește ochii slăbiți delătorează roșeața, și celor slabi de vedere le întărește vederea, 70 fil. Pilele laxativ purgative, la caz de incuiera scaunului și reguarea acestuia 70 fil. Demibom, contra insomniei (la amețeli de cap), și neliniște nervoasă, 6 cor. 20 fil. Unsoare de casă, mijloc probat în contra tuturor ranelor, precum sunt bube, umfături, pecingini și alte rane, 1 cor. Liq de fer, la copii și la mari, contra anemiei, slabi de sânge, slab de corp — și rămași în dezvoltare. Contra palidității la față. Prețul 2 cor.

Grăjiți această listă de prețuri ca la caz de lipsă să aveți adresa corespunzătoare.

Adresați-vă cu Incredere la

Apotecarul CORNEL N. DEMETER

în Orăștie (Szászváros) lângă bis. evang. ref.

Corespondență în limba germană, maghiară și franceză.

Cele mai bune

orologioare

— cele mai solide și cele mai după modă —

Juuaericale

alăt pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁVOS**orologier Szeged.**

Se trimite CATALOGUE cu 2000 chipuri gratuit și franco.

Katzky Antal

atelier mehanic, magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone
Temesvár — Belváros
Jenőhercege-u.

Magazin principal de

gramofone originale, plăc

cu prețuri foarte ieftine.

Reparările se fac cu punctualitate și ieftin.

Telefon comit. 692.

Mâna fiecăruia poate fi frumoasă

daca o îngrijește

mânilor pentru îngrijirea

este **Lichidul „Elza“** pentru mâni

pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru servarea frumuseții mânilor.

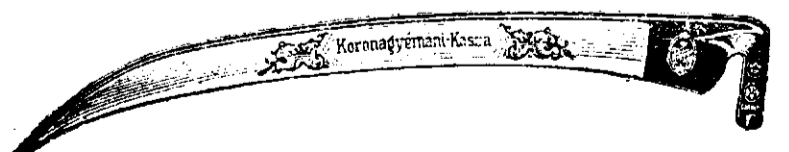
Lichidul „Elza“ pentru mâni după o folosință de 3 ori mâni e ca fe ate. Mâni roșii după 8 zile le înalbește. E cu tot nestrăcuțoasă. Pe când glicerina, crema de glicerina și altele după o folosință mai îndelungată înegresc mâni, **Lichidul „Elza“** pentru mâni face mâni albe ca zăpada. Glicerina, crema de glicerina și altele fiind cleioase sunt nepăcute și grețoase. **Lichidul „Elza“** pentru mâni, îndată să atsoarbe. Dacă folosiți zilnic **Lichidul „Elza“** mâni vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scutur de stricăciunea vântului.

Prețul 30 fileri.

Se poate câpăta **Kertész Ernő** — farmacia la —
la preparatorul **Kertész Ernő** St. Anton de Padua
Szabadka, Szegedi ut.

Magazin principal la **Vojtek și Weisz** droagerie în Arad**Să ne credeți**

că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — **coasa „Koronagyémánt“**

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1.80 1.90 2.— 2.20 2.40 2.40 2.60 cor. una se dă rabat. —

Comandele se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T.